

ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ ТА НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНОМУ КОНТЕКСТІ

Матеріали статті представляють ціннісні орієнтири та прогнозовані напрями модернізації позашкільної освіти як невід’ємної ланки освіти України. Актуалізовано положення сучасної нормативної бази як то Концепція Нової української школи, Закони України “Про освіту”, “Про позашкільну освіту”, яка визначає ключові цінності та компетентності здобувачів освіти.

Ключові слова: *позашкільна освіта, заклади позашкільної освіти, Концепція Нової української школи, Закони України “Про освіту”, “Про позашкільну освіту”, цінності, компетентності.*

В Україні відбуваються освітні реформи, які не лише віддзеркалюють соціальні процеси, але й визначають напрями подальшого розвитку галузі. Позашкільна освіта як невід’ємна ланка освіти України також переживає період змін, потребує модернізації у сучасному контексті.

Зважаючи на актуальність проблеми, лабораторія позашкільної освіти Інституту проблем виховання НАПН України досліджує тему, пов’язану з визначенням, обґрунтуванням та науково-методичним забезпеченням напрямів модернізації освітнього процесу у закладах позашкільної освіти.

У контексті проблеми вагомими є теоретичні положення психолого-педагогічної науки (І. Бех, О. Докукіна, Г. Костюк, О. Кононко та ін.), зокрема щодо громадянського та патріотичного виховання дітей та молоді (В. Сухомлинський, О. Сухомлинська, К. Чорна та ін.). Теоретико-методологічним основам позашкільної освіти присвячено праці В. Вербицького, Г. Пустовіта, Т. Суцєнко та ін.

Суттєвими у межах дослідження є положення Концепції Нової української школи, Законів України “Про освіту”, “Про позашкільну освіту”.

Зокрема, одним і важливих є питання про результат освітнього процесу.

На що має бути спрямований освітній процес у закладі позашкільної освіти? Насамперед, на створення комфортного простору для всіх учасників освітнього процесу, що, відповідно до положень Закону України “Про освіту”, забезпечує всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності

Особистість у просторі виховних інновацій

суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору [1].

Слід наголосити, що сучасні прогресивні світові та національні тенденції полягають у створенні рівних можливостей для освіти людей із різними освітніми потребами. У освітньому законодавстві України визначено поняття “інклюзивне освітнє середовище” — сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей [1].

Які саме цінності і компетентності особистості необхідно виховувати?

У Законі України “Про освіту” наголошується на вихованні патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання і традицій; формуванні поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками; формуванні громадянської культури та культури демократії; культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля тощо [6].

Концепція Нової української школи акцентує на загальнолюдських цінностях особистості, зокрема морально-етичних (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей), соціально-політичних (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність).

Перелік основних компетентностей учнів можливо визначити у відповідності до міжнародних підходів. Зокрема, Рекомендаціями Європейського парламенту та Європейської Ради (від 18 грудня 2006 року щодо ключових компетентностей ціложиттєвої освіти визначено вісім ключових компетентностей, тобто таких, які кожен потребує для особистих досягнень і розвитку, активного громадянства, соціальної інклюзії та працевлаштування,

Особистість у просторі виховних інновацій

зокрема: спілкування рідною мовою; спілкування іноземними мовами; математична компетентність та основні компетентності у природничих і точних науках; соціальна і громадянська компетентності та ін. [2]. Саме такий перелік покладено в основу нового освітнього законодавства України.

Таким чином, у контексті сучасних змін можливо прогнозувати наступні основні напрями модернізації позашкільної освіти України:

1. Модернізація змісту позашкільної освіти, орієнтованого на:

–формування ключових компетентностей особистості;

–виховання загальнолюдських цінностей, зокрема морально-етичних (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей), соціально-політичних (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність);

–створення рівних можливостей для здобуття позашкільної освіти дітьми та молоддю з особливими потребами.

2.Реалізація педагогіки партнерства.

3.Створення умов для залучення вмотивованих кваліфікованих педагогів позашкільної освіти (креативних, відповідальних, які працюють над підвищенням власного фахового рівня).

Література

1. Закон України “Про освіту” [Електронний ресурс]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://osvita.ua/legislation/law/2231/>.

2. Овчарук О. О. Компетентнісний підхід в освіті: загальноєвропейські підходи / О. О. Овчарук // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2009. – №5 (13). – Режим доступу до журналу: <http://www.ime.edu-ua.net/em.html>.

Луценко В.О., м. Київ

ГУМАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМИН ДИТИНИ ТА КОЛЕКТИВУ ОДНОЛІТКІВ

У статті викладено теоретичні, методичні засади становлення гуманних взаємин старших дошкільників. Обґрунтовані умови педагогічного впливу на становлення гуманних взаємин в дитячому колективі. Презентовано результати експериментального дослідження. Наголошено, що побудову міжособистісних взаємин зумовлює наявність особистісно-ціннісного компонента і емоційної чутливості дитини до стану інших